

EN MUSVAAGEUNGE.

AF

MØHL HANSEN.

MED FOTOGRAFIER AF C. RUBOW.

Den kom til Verden i en høj Gran i Tisvildehegn — et Redested for Musvaagen gennem mange Aar. Engang — i sidste Halvdel af Maj — var vi deroppe og saa de to hvide næsten uplettede Æg; vi bestemte at komme igen senere for at se Ungerne, og 2 Juni nærmede vi os da atter Redetræet.

En Natravn, som vi havde jaget op fra en gammel Træstub, drev netop sit sære Spil, slog ned over os, forsvandt og dukkede atter op. Maaske har den sovet i den hule Træstub, og pludselig vækket har den været blændet af det stærke Sollys, og selv blændet har den søgt at undre og vildlede os, der trængte ind paa dens Enemærker.

Den sad nu smukt forstenet langs en lavbehængt Grangren, da vi ved at nærme os den kom over en vildfarende Musvaageunge i lysegraat Pelsværk med et kongeligt Blik, men højst hjælpeløs og overgaaet af Myrer.

Den laa vel en Snes Alen fra Reden; vi pillede den ren for Myrer, og den blev baaret op i et Lommetørklæde for at gives tilbage til sine Forældres Omsorg. Men nu viste det sig, at Reden var tom og et Valfartssted for den røde Skovmyre (*Formica rufa*), hvis kæmpemæssige Tuer er saa karakteristiske for Tisvildehegn. Vi afventede en Tid lang de gamle Fugles Ankomst, men ingen Musvaage var at se eller høre. Det var en stille, varm Dag, kun Fuglekongerne puslede i de tunge nedhængende Grangrene, stod som Kolibrier i Luften og peb saa fint som Spidsmus i Grøftegræsset. Det blev os mere og mere klart, at Musvaageungens Opdragelse vilde komme til at hvile paa os. Hvorfor var Reden forladt og Ungerne faldet ud? Hvad var der sket deroppe i det store gamle Rovfuglebo? Ingen kunde fortælle os det.

En Slags Løsning — men lidt for dramatisk til at virke sandsynlig — kunde der udledes af en soltørret Hugorm, der

laa paa Redekanten. Den har været bragt Ungerne som Føde. Kan den forinden have faaet Lejlighed til at sætte Gifttanden i begge de Gamle? I saa Fald vilde Ungerne vel instinktmæssig søge ud over Redekanten og være havnet nede paa det bløde Dække af Grannaale. Det er alt kun Gisninger.

En levende Virkelighed med øjeblikkelig Krav paa tilfredsstillet Appetit var Musvaageungen med det taagede og vilde Blik. Jeg var klar over Vanskelighederne ved at skaffe den Mad; jeg havde i levende Erindring et Par Vandrefalke-Unger, som jeg en Sommer paa Kullen skulde holde Liv i ved Hjælp af en Salonbøsse; jeg husker deres vrede Blik, naar jeg kom hjem uden Bytte, og aldrig har jeg følt Graaspurven som et saa attraaværdigt og sjældent Bytte som dengang. Men Musvaagens Appetit var skærpet, den var nøjsom. Den første Ret, jeg bød den, var Dammuslinger; da den havde slugt 6, frisk udtagne af Skallen, var jeg klar over, at den vilde kunne leve hos os. Ramløse Aa, der danner Skellet mellem vor Jord og Tisvildehegn, er rig paa Dammuslinger; vader man ud i den og lader Haanden glide rundt i dens Tørvebund, støder man paa den ene Musling efter den anden. I Løbet af kort Tid kan man faa fyldt en Spand. Muslingerne blev den Ret, som Musvaagen maatte falde tilbage paa, naar alt andet glippede. I en Ruse, jeg har anbragt nær Aaens Udløb i Arresøen, kunde jeg gærne hver Morgen hente den lidt frisk Fisk, smaa Gedder, Aborrer, Skaller eller Flirer; til at begynde med skar jeg det ud i smaa Bidder, senere fik den hele Fisken og begyndte da gærne med Hovedet — fristet af de røde Gæller. I det hele blev dens Ernæring lagt lidt om, mere i Retning af en Fiskeørns Tilbøjeligheder. Den var straks parat til at tage den Mad, man rakte den — dog gjorde den Forskel. Fisk og Muslinger kedede den i Længden, og ofte tog den det først til Naade, efterat man havde lagt det paa dens Redekant og fjærnet sig lidt.

Til Bolig havde den faaet en Kasse med Lyng og Kviste, og der blev sørget for, at der altid var friske Gran- og Birkegrene, overensstemmende med dens Instinkt og Behov. Om Dagen stod dens Redekasse i fri Luft ved Husets Indgangsdør kun faa Alen fra Skoven; den gjorde ingen Forsøg paa at forlade Kassen, som den snart lærte at opfatte som sit rigtige Hjem. Om Aftenen blev den flyttet ind i et Skur, hvor den til Selskab havde en Dværghøne, der rugede Lappedykker-Æg ud.

Dens Oplevelser var kun smaa, i bedste Fald. en lille Ændring i Spiseseddelen — en Kanin, en Pattegris, et Par Krageunger. Den tog altid med større Lidenskab mod Kød end mod Fisk, dækkede for det med Vingerne og søgte at se frygtindgydende ud. Engang fik den en selvdød Høne, som nær havde gjort Ende paa dens Tilværelse. Den blev meget syg kort efter at have spist af dens Kød, laa stille hen med matte Øjne og led øjensynligt meget. Vi prøvede med en Skefuld amerikansk Olie, og Virkningen var udmærket; den næste Dag allerede var den helt i Orden.

Man kan tænke sig, at dens Tilværelse i Kassen har været lidt ensformig. Vi Mennesker snakkede jo nok med den, og jeg tror, den syntes om os; den kunde allerede tidligt lægge Hovedet forstaaende paa Siden, dog rystede den alle Kærtegn af sig. Huskatten misbilligede en Smule denne Tilvækst til Familien, stjal til Tider dens Fisk, hvis den lod dem ligge for længe paa Redekassen, men lod den forøvrigt i Fred. Katten havde et Par Killinger, og ikke sjældent kom den hjem fra Marken med hævet Hoved, slæbende paa en stor Studsmus med ravgule Tænder; det kunde hænde, at jeg engang imellem tog Musen fra den og gav den en Fisk i Stedet, for at skaffe Musvaagen lidt ekstra Fornøjelse. Den spiste den med Hud og Haar og foragtede en Tid lang Fiskefoderet. Da den blev lidt ældre og Misforholdet mellem den og Katten ikke saa stort, kastede jeg undertiden om Morgenen Fisken for dem begge to; de gik gensidig lidt af Vejen for hinanden og nærmede sig uhyre forsigtigt Fisken. Katten lærte dog snart, at den ikke havde noget at frygte og trak resolut Fisken til sig med Poten.

En Dag begyndte det jo at gaa op for Musvaagen, at Vingerne var andet end besværlige Prydelser: den baskede højst kejtet omkring i Luften, men Begyndelsen var gjort, og en skønne Dag sad den udenfor paa en Tørveskrue, lidt forstumlet og beruset af sin egen Evne til at komme frem. Den søgte dog endnu daglig tilbage til Redekassen og delte stadig Soverum med Dværghønen. — Dens Forhold til Husdyrene undergik en lille Forandring; saa længe den holdt sig til sin Redekasse, saa Kyllingehønen ingen Fare i den, men kom den flyvende, udstødte den Varselsraab, og Kyllingerne krøb i Skjul. Den havde en Forkærlighed for at sætte sig paa Dueslaget, hvad der altid afstedkom lidt Panik. Duerne stak til Vejrs, og nedenunder satte

Hanen i med sit Veraab, Hønsene skændte — men Musvaagen sad rolig og uforstaaende og begreb ikke, hvorfor de Kyllinger, den var vokset op sammen med, pludselig tog Afstand fra den. Tilstanden var demoraliserende baade for Musvaagen og Fjerkræet — de kom i en forkert Vinkel til hinanden. Duernes Aar-

Musvaagen.

Tilvenstre siddende paa en Pæl, hvor der er henlagt Føde, tilhøjre dækkende Føden med Vingerne.

vaagenhed overfor Rovfugles Angreb slappedes, og Musvaagen kom i et lidt for kammeratligt Forhold til sin fremtidige Mad. Den kunde sidde i timevis og beundre en lille Kanins Syslen i Græsset, lægge Hovedet paa Siden og være opfyldt af Sympati; jeg er ikke i Tvivl om, at det har været en Kærlighed stærkt farvet af Madlyst; den kunde ogsaa lege lidt med Kaninen, hvad der straks hensatte den lille Gnaver i afsindig Skræk, men den fandt aldrig paa at sætte sin Klo i den, hvad der i et Nu — det tvivler jeg ikke paa — vilde have reduceret Kaninen til Mad.

Naar jeg viste mig, slog den uforbeholdent ned paa mig og satte en dygtig Klo i mig; den modtog jo ikke sin Mad med nogen Slags Taknemmelighed, men snarere med Vrede over, at der ikke var mere. Dens Yndlingsplads var nu et Hjul, der var blevet lagt op paa Atelier-Taget, som en Invitation til Storke. Herfra havde den godt Overblik over Terrænet og kunde se, hvor den havde os. Denne Forkærlighed for Storkehjulet havde en kedelig Følge. Et lille Stykke fra Atelieret har vi en gammel Gaard omgivet af store Popler; da en af disse knækkede i Stor-

men, fik jeg et Hjul anbragt der, og Storkene tog mod Indbydelsen. De smukke Fugle er os til stor Glæde, og vi omgaas dem meget varsomt for at gøre dem trygge ved Stedet. Man kan derfor tænke sig mine Følelser, da jeg ser vor uopdragne Musvaage stile lige mod Storkereden og slaa sig ned der, som om alle Storkehjul var gjort for den. Dens Ankomst virkede en Smule forbløffende paa Storken; jeg hørte den give den skælmske Lyd fra sig, som kan minde om de unge Skader i Kirsebærtræerne eller Skovskaden paa en varm Sommerdag. Saa begyndte der en Flyven i Ring om Poplerne. Begge Storkene og Musvaagen slog Cirkler højt oppe i den klare Luft og over dem den skræmte Dueflok søm Blink i Luften. Det var et smukt Syn og vistnok temmelig uforstaaeligt for uindviede. I Glidflugt styrede nu Musvaagen ned mod det Sted, hvor vi stod, og da jeg ikke ønskede mit gode Forhold til Storkene ødelagt ved at røbe mit fortrolige Forhold til Musvaagen — der efter Sædvane vilde have anbragt sig paa mit Hoved — maatte jeg ty inden Døre.

Dens Fremskridt i Retning af selv at skaffe sig Føden var ikke store — dens fornemste Jagtudbytte var foreløbig en grøn Græshoppe og Ørentviste, som den nærmede sig i pudsige Hop og derefter tankefuldt parterede i meget smaa Stykker. Den manglede Forældre til at lære den Jagten, dens Instinkt syntes ikke saa stærkt udviklet som f. Eks. Kattens, der allerede som ganske lille — selv fjærnet fra sin Mor og demoraliseret ved Menneske-Omgang — forstaa sit Kald og kaster sig over Musen. Jeg tror, den havde nogen Forstaaelse af, at Fisken kom fra Aaen — den havde set mig tømme Rusen og straks faaet Fisken i Kloen; men hvor fik jeg Kødets fra? Den fulgte mig i min daglige Gærning uden at forstaa det, sad paa mit Staffeli, mens jeg malede, var med mig i Urtehaven — siddende paa mit Hoved — mens jeg bandt Tomater op eller pillede Bønner. Den blev slemt hundset af de andre Fugle; navnlig Tornskaden var utrættelig i at flyve over den og slaa ned i Nakken paa den. I den Henseende gjorde det ingen Forskel, om den sad paa mig eller paa en Gærdestolpe — Musvaagen tog det fromt og spekulerede videre paa, hvor Kødets kom fra — den saa mig trække Radiser op og opdagede, at det kunde den ogsaa; med Farven lod det til at være i Orden, men Smagen var der ikke noget ved. Skalotter lod sig ogsaa trække op, og en Dag, den

havde faaet Æggekage, forsøgte den sig bagefter med at rive Græskarblomster af. Alt i alt var dens Medvirken i Urtehaven ikke gavnlig. Det var en Blanding af Madlyst og Trang til at lege, der fik den til at pille og rive i alting — den kunde hoppe i timevis rundt med en vissen Kartoffeltop i Kloen. Naar Børnene spillede Boccia, kunde den flyve efter Kuglen og slaa ned over den; den holdt ogsaa af at anbringe sig paa Hovedet af min Kone og eftertænksomt pille alle Haarnaalene ud og lade dem falde.

Halvtredje Maaned gammel — i Midten af August — havde den den store Oplevelse at træffe en anden Musvaage, der vær-digedes at kredse med den over Skoven. Vi fulgte den med Øjnene og haabede, at den vilde opføre sig godt og gennem Eksemplet faa en bedre Opdragelse, end vi kunde give den. Desværre begik den to alvorlige Fejl; den skreg med sin Barne-stemme — et langtrukken Kyllinge-Pip — skønt den godt kunde sige som de voksne Musvaager den Lyd, som Skovskaden saa skuffende efterligner; endelig brød den af fra Skyerne og satte sig brat paa Poste-Træet foran Husets Vinduer — en Handling der ikke vandt Bifald hos den anden Musvaage; flaksende med Vingerne vendte den desorienteret Kammeraten Ryggen og forsvandt over Skoven.

Faa Dage senere fangede den sin første Graaspurv og saas nu undertiden sammen med andre Musvaager; den kunde være borte en Dags Tid, og der var noget fremmed over den, naar den kom igen; den følte sig nu ikke længer som Menneskebarn, men havde en dunkel Anelse om sin Samhørighed med Skoven og de vilde Fugle. Den rev Kødet til sig, dækkende over det med udspilede Vinger og Hale, flammende af Vrede, som den ses paa Billedet.

Den havde faaet den daarlige Vane at vække os ved Solopgang ved at sætte sig paa en Stærekasse lige udenfor Sovekam-mervinduet og højlydt forlange Mad. For at undgaa det ind-fangede jeg den om Aftenen og anbragte den i en Græstørvs-hytte ved Siden af Kyllingehuset. Det var første Gang, jeg brugte Vold mod den, og jeg tror, den følte sig meget krænket; den holdt endnu til et Par Dage omkring Huset, men forsvandt derpaa ganske. Jeg tænkte mig Muligheden af, at den havde hørt Ræven gøre Indbrud i Kyllingehuset ved Siden af og maaske ventede, at noget lignende skulde overgaa den. Dog, efter en

Uges Forløb stillede den atter med god Appetit, en lille Smule medtaget — som efter et Slagsmaal — med et Par løse Fjer og en afrevet Klo paa den ene Bagtaa. Den indtog sine gamle Siddepladser, paa Storkereden, i Hønsegaarden eller paa Postestangen; hver Aften i Skumringen kunde man se den flyve over i Fyrreskoven. Den havde rundet vor Slagters Venskab og fik fra nu af sin ugentlige Ration af Lunge eller Kød-Affald; dens Tilværelse syntes ret betrygget. Den fik sine smaa daglige Vaner; til disse hørte at komme strygende ned over mig i den tidlige Morgentime, naar jeg — fulgt af Huskatten — røgtede min Ruse i Aaen. Begge Parter vurderede med stor Interesse Fangsten, og begge havde desværre opdaget, at jeg bagefter anbragte Aalene i et stort Kar i Gaarden; jeg antraf Katten fiskende i Karret i Maaneskin og greb Musvaagen i meget behændigt at trække Fisken op af Vandet med Kloen.

Et Par Gange kastede jeg en levende Snog for den, som den angreb og opaad — dog uden større Lidenskab. Den tog ofte Bad i Aaen og var bagefter næppe i Stand til at flyve; jeg tror ogsaa, den holdt af Regnvejr, den anbragte sig da gjerne paa en Tørrestolpe i en paafaldende lodret Stilling.

Jeg var stadig gaaet ud fra, at den vilde forlade os ud paa Efteraaret, som jeg vidste Tilfældet havde været med andre opdrættede Musvaager. I September—Oktober er der over Egnen et jævnt og stadigt Træk af Krager fra Nord til Syd, Musvaagen havde bemærket det og enkelte Gange yppet Klammeri med dem. Sidst i Oktober blev den set slutte sig til Kragerne og trække mod Syd over Arresøen. I 10 Dage viste den sig ikke, jeg tænkte mig den allerede paa Vej mod det sydlige Europa, da den en taaget Dag pludselig tonede frem og med et Bump sad paa mit Staffeli. Den var ikke særlig sulten og maa altsaa selv have skaffet sig sin Føde.

Den har en meget forskellig Maade at behandle os paa; min 10-Aars Dreng betragter den som Legekammerat, slaar ned over ham, hvor han færdes, og bruger Næb og Klør. Den ser meget morsom ud, naar den gaar aggressiv til Værks med en egen impertinent Gangart, i høj Grad sat op til Narrestreger, skrævende ud med Buksebenene, med udstaaende Halsfjer, flad Nakke og Lyn i Øjet. Legen er dog ikke helt ufarlig, Kammeraten møder gjerne med Rifter i Ørene og paa Kinden. Den kan heller ikke lade Pigen være i Fred; naar hun henter Vand ved Posten,

slaar den ned i Nakken paa hende og lader sig ikke fordrive af Karkluden, ja følger gærne med helt ind i Køkkenet. Jeg er ikke sikker paa, om det er Fjendskab eller Leg. Dens Udvikling minder en Del om den saakaldte »tamme Hjort«s i Dyrehaven, som sikkert vil være erindret af en Del af Læserne.

Musvaagen kommer flyvende efter Føde.

Dens Forhold til mig er tillidsfuldt, dog blandet med Respekt, overfor Katten er den en Kujon.

Jeg har endnu tilbage at omtale et mørkt Punkt. Sidst i November traf jeg den i Færd med at plukke og fortære en Dueunge fra Slaget, endnu ikke flyvefærdig, men stor nok til at vise sig paa Flyvebrættet. Den saa usigelig flov og brødebetyngtet ud og fandt sig uden Modstand i, at jeg tog Byttet fra den. Den fik nogle ordentlige Knubs og en lille Tordentale, og jeg tror, den forstod det fuldt ud. Den var ikke drevet af Sult, da den havde levnet af sin Morgenmad — det var ubetinget Lystmord.

Jeg havde nu ventet, at den vilde gøre sig usynlig i nogen Tid, krænket over Afstraffelsen; det skete dog ikke; den indtog sit gamle Stade i Høsegaarden som en venligt interesseret Tilskuer.

Henimod Midten af December rejste hele Familien til Byen, og Huset stod tomt en Uges Tid. En Nabokone havde paataget

sig Pasningen af Fjerkraet — Musvaagen iberegnet. Ved vor Hjemkomst berettede hun, at den de første Dage havde afhentet sin Mad paa det tilvante Sted, men de følgende Dage var Maden urørt og Musvaagen ikke at se. Der er et rørende Moment i, at det synes at være Menneskene og ikke Maden, der har holdt den til Huset; dog maa det i denne Forbindelse bemærkes, at der manglede en Due i Besætningen.

Slutningen er da et aabent Spørgsmaal; maaske stiller den om et Par Dage paa sine vante Pladser, maaske er den allerede faldet for sine Gerninger i anden Mands Hønsegaard. Det er vel i saa Fald tvivlsomt, om Meddelelsen paa dens Fod-ring: »Mortensen Viborg Nr. 920« for sidste Gang bringer os en Hilsen fra den.
